

castellanismes intolerables per OMBRA, ombrejar, ombrella, ombros o ombrivol Sombrero, castellanisme per barret o capell Somenir, V. somonir Somcir, V. solsir Somer, somera, someral, somerer, someret(a), somerí, V. somada Sometent, V. so Sometre, V. sotmetre (METRE v.) Somi, somiacions, somiada, somiar, somiatruites, V. son

SOMICAR, 'ploiquejar', mot comú amb l'oc. mod. *soumicà*, i paral·lel al cat. *ploramiques* 'somicaire' i al fr. dial. *pleurnicher* (avui *pleurnicher*); probablement, tal com aquests són compostos de *PLORAR* i *MICA*, el paral·lel *somicar* és contracció de *sona-micar*, format amb *sonar* i *mica*. □ 1.ª doc.: c. 1795, Orellana; Lab. 1840: «*somicar*: sollozar: *plorare*».

Usat en tots els dominis dialectals de la llengua, almenys els continentals (no em consta de les Illes, si bé *AlcM* cita un testimoni de *somicament* en el mallorquí Vidal i Alcover, a. 1955). En el P. Val.: «*somicar*: sollozar; *som-* en changlot: zollipar», Escrig (1851, amb els derivats *somic*, *somicada*, *somicador*, *somicament*, *somicó*, *somiquet*); «diu Orellana --- el val. és lacònic, perquè té mots com *albat*, *atzucac*, *codonyat*, *retestinar*, *somicar*, *tongada* etc., que en ser traduïts a qualsevol altra llengua freturen de diverses paraules» (SGuarner, *Els Val. i la Llengua*, Ss. xvi-xviii, 116).

Sovint en els escr. Renaix.: «quan la pobre allí 's veu sola, / comensa bé a *somicà*, / a cridà, a fé tabola / ---», Pitarra (*Il Profeta*, *Gatades* II, 289); *sumicà*, Feliu i Codina, *La Dida* (a. 1875), p. 30, i *fent lo somicó* en un passatge posterior. «—Ara 't voldries enmascarar tot l'any? No fill, no—. Mes *somicà* en Carles, pregà la Teresona, hi acudiren los bessons ---», «may hauria cregut que fosses tant --- y no *somiquis* --- Guarda't les llàgrimes per a més endavant», Pons i Mass. (*La Colla del C.* v, 42; xv, 220); «Quan anava a retiro, la dona me diu *somicant*: —Escolta, Janet, jo no sossego d'ensà que he sentit que havies vist los nostres fills. Que grans deuen ser!», EmVilanova (*Plorant i Rient*, p. 192, 21).

I segueix en els escr. del S. xx. «De vostres faldes, *somicant*, / me penjaré com un infant», Maragall (*Öfterdingen*, O. C., 652b). «--- el ca que esperava una tunda, però que son instint --- no el porta --- ni tan sols a fugir; sinó a arrossegat-se balejant el sòl amb la cua, i *somicant* com per a inspirar interès i compassió», MrnVayreda (*Puny.*, t. xxiii, 318 (276)). «Al principi anava *somicant*; després ja ni això: escoltava enfavada, amb la boca oberta», Ruyra (*El rem de trenta-quatre*, =P. d. Rosa II, 93); «la petita Madalena va córrer a amagar-se *somicant*, entre les cames del seu pare ---»; «féu seguir a empentes la Lluisa fins a la cambra del llit de matrimoni i allí li preguntà què significaven aquells xiscles, on l'havia pessigada --- quants dies l'havia rebut al llit en la seva absència; ella *somicava* temerosament, volia desfer la tenalla de les mans, que li espunyien els braços ---», Coromines (*Silèm* VIII, p. 110; *Pignalió*, xviii, p. 240); «és un tren de terceres, i els uns se'n van badallant --- algunes criatures *somiquen*, s'allunyen els cops en terra del bastó

d'un orb», Carner (*Bonhomies*, O. C., 1011b8f.; i cito un altre ex. d'ell a *xacal*); «el sogre --- se'n abat, se'n emmurria, --- abocat damunt del llit, *somica* que *somicaràs* ---; en Valeri, desperat --- l'abriga ---», Narcís Oller (O. C. ix, 198.7f.).

L'he sentit a gent de tot el Princ., no cal dir que del cat. or.; a un vell amic de Cervera, 1935; a Tort.: com resultat d'uns esquellots: «våt aquí que s'òbri la finestra i en un llumané a la mà, apareix Rúfola que mitj *sumicant*, va dir-mos que per l'amor de Déu paréssem, i que mos atancésem, i convidarien a coquetes ---», Moreira (*Folkl. Tort.*, 73). I en el Ross.: «Lo pallago fa mala cara; / i emprés, cop de panxegar, / de plorar i de *somicar*», Saisset (*Perpiny.*, 58; *Passatemps*, p. 4; *Catal. d. R.*, p. 253).

És viu en forma igual o no gaire diferent a gran part del territori occità, almenys en la meitat Sud, des del Roine fins a l'Atlàntic: llgd. or. «*soumicà*: sangloter» Sauvages; Albige «*soumicà*: sangloter» (Gary); tol. «*soumicà*: rêvasser, s'agiter» Visner, i el *TdF* (si bé ajuntant-lo a tort amb *gemicà* 'gemegar') donà *somicà* com a llgd. i cita d'un felibre llgd. «arrestabo soun fus per escoutà las *soumicados* de sa filhos».

A diversos llocs deu haver-hi hagut més o menys contaminació de *gemegar* i les seves variants (*gemecà* etc.): d'aquí, a l'Erau *soumecà*: «*soumecà*: sangloter convulsivament» (a Pezenàs Mâzuc), «*soumecà*: sangloter» (a Clermont d'Erau, Paste). En gascò consta «*chemucà*: sangloter» [pron. *šemüká*] a la «Montagne» del Bearn (Lespy-R., *Supl.*), Palay porta *chamucà* «sangloter, pleurer en sanglotant» (amb variants *samucà*, *saumucà*, *chemicà*, *-mucà*; i *chemucayre* etc. pleurnicheur) i *chumucà* «être de mauvaise humeur»; a la costa girondina «*čemiká*: pleurnicher» (Moureau, *Le Patois de la Teste*); «nat decès d'un espous sense grand *chumicà*» i «sus acò, *chumicans*, se disién adisiàs» en les faules bordeleses de Bergerat (1816, *TdF*). L'ALGc. (III, 622 «pleurer [les enfants]») recull *čümiká* a tres punts a l'Est de Bordeus, *šaymüká* en un del Gers, *šemüká* a Gavarnia i un altre de Bigorra. En fi, més a prop del català reapareix la forma amb *s-*: «*samucà*: sangloter» a St. Gaudens (Dupleich).

En fi potser no és estrany als parlars d'Itàlia, si bé potser no ben bé amb el mateix sentit: a Lucca se cita *sumicare* però equiparant-lo amb el metaurense *umè* «gemere», ara bé aquest mot en italià significa 'traspuar', «sottilmente gocciare» (*la botta uma fra dogo e dogo, i mur d'una grotta umèn*), i Neumann Spallart (*BhZRP* xi, 80) ajunta aquest mot del Metauro, amb el fr. *humer*, Abruzzo, Arcevia i Fermo *umà*. No sembla, però, que això ens posi sobre una altra pista etimològica (HUMÈRE??)

És clar que *somicar* és un mot inseparable de *ploramiques* [*DTO*. «plorayre» 1647] i la seva família, ja estudiada ací a *PLORAR*: val. merid. *plorimicar* (Enric Valor); *plorimecà*, *Canyissaes*; *lloramico* cast. en el *Quixot*; port. *choramigar*; i veg. més dades a *PLORAR*. Ast. *lloramiquear* «lagrimear per poca cosa», *xaramicu* «lloro, lagrimeo con suspiros», i a Llanes, *lloramugar* (Rato); ¹ gall. *chorimico*, *chorimiqueiro*; i